

gemeente
Haarlemmermeer

1527543

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

Contactpersoon

Staf Bestuur en Directie

drs. Rob van Daal

Doorkiesnummer

+31235676122

Uw brief

Ons kenmerk

X2016.15012

Bijlage(n)

Geen

Onderwerp

Fusietraject gemeente Haarlemmerliede en
Spaarnwoude, globale analyse van de financiële positie

Hoofddorp

25 FEB 2016

Geachte heer, mevrouw

Hierbij ontvangt u een globale analyse van de financiële positie van de gemeente Haarlemmerliede Spaarnwoude, zoals aangekondigd in de informatieve bijeenkomst met de raad d.d. 28 januari 2015. Hiertoe is gebruik gemaakt van beschikbare openbare stukken van gemeente Haarlemmerliede Spaarnwoude (Jaarstukken 2014, programmabegroting 2016, accountantsrapport 2014 en rapport toetsing financieel toezicht provincie Noord Holland (NH) d.d. januari 2015 en 7^e begrotingswijziging voor 2015).

Deze brief geeft een algemeen financieel inzicht in de positie van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Op basis van deze brief kan uw raad kennismaken van de algemene contouren die op basis van openbare informatie verkregen is. Dit vervangt geen integrale risicoanalyse die in een latere fase uitgevoerd zal worden. In deze brief wordt ook niet ingegaan op beheersmaatregelen voor eventuele risico's. Dat is in deze fase van het proces nog prematuur.

In deze notitie wordt de volgende indeling gehanteerd:

1. Algemene uitkering en meerjarenbegroting
2. Reservepositie
3. Exploitatie
4. Oordeel accountant
5. Oordeel provincie NH
6. Sociaal domein
7. Programmabegroting 2015
8. Aandachtspunten
9. Belastingtarieven
10. Conclusie

Afd.	Sec
Gezien:	/
S	B
Kopie:	Mid

1. Algemene uitkering en meerjarenbegroting

De algemene uitkering en Onroerend Zaak Belasting (OZB) laten een stijging zien op basis van inwoners en woningen. Door afgenomen bouwactiviteiten in grote projecten wordt een afname in bouwleges verwacht. Uit de meerjarenbegroting vanaf 2016 -2019 blijkt dat de begroting sluitend is maar dat vanaf 2017 voor een bedrag ter hoogte van € 200.000 moet worden bezien of dit uit belastingverhogingen of bezuinigingen moet worden verkregen. Wij vragen aandacht voor de gevolgen voor de algemene uitkering bij een fusie tussen de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer; deze zal namelijk verlagen door het wegvallen van het vaste bedrag per gemeente en ook door bijvoorbeeld samenvoeging van kernen bij dubbeldorpen. Er zal dus berekend moeten worden wat de gevolgen zijn van fusie op de algemene uitkering.

2. Reservepositie

Eind 2014 is er € 10.3 miljoen aan eigen vermogen waarvan een algemene reserve van € 4,3 miljoen. De algemene reserve is € 782,- per inwoner en dat is minder dan in Haarlemmermeer (€ 1342,-). De materiële vaste activa bedragen bijna € 8,9 miljoen op een balans totaal van € 16,6 miljoen. De liquide middelen bedragen € 3,1 miljoen. Het langlopende vreemd vermogen is behoorlijk laag namelijk € 1.238.000.

3. Exploitatie

Met 5.535 inwoners en 2.225 wooneenheden heeft Haarlemmerliede een exploitatie van ruim € 10 miljoen. Eind 2014 zijn er 45 bijstandsgerechtigden. De algemene uitkering is € 4,5 miljoen, belasting/retributies € 2,7 miljoen. De personeelsformatie is 32 fte.

4. Oordeel accountant

Door Deloitte accountants is d.d. 22 mei 2015 bij de jaarstukken 2014 een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid afgegeven. Er is een lopend contract met Deloitte tot het boekjaar 2018. Vanuit het rapport van bevindingen van de accountant valt het volgende op:

- De exploitatie laat een voordelig totaalsaldo van baten en lasten van € 573.000 zien ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 923.000. Per saldo is het voordeel € 1.496.000, ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. (lasten: begroot € 1.8 mln.; werkelijk €1 mln. baten; € 823.450 werkelijk € 964.866.)
- In 2012 is een nota risicomangement en weerstandsvermogen vastgesteld. In 2013 was het weerstandsvermogen (te) zeer beperkt in de jaarstukken opgenomen. Uit een door de accountant gemaakte opstelling bleek een daling van de weerstandscapaciteit in 2013 (van € 6.308.000 naar € 5.244.000), veroorzaakt door de afname van de algemene reserve en het vrije deel van de bestemmingsreserves. In de jaarrekening van 2014 zijn risico's gedefinieerd maar de accountant geeft aan dat in de paragraaf weerstandsvermogen de weerstandscapaciteit en risico's cijfermatig nog steeds te beperkt zijn weergegeven. De accountant geeft aan dat op basis hiervan er geen indicatie kan worden gegeven van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's en zodoende de weerstandscapaciteit niet kan worden bepaald. Ter

indicatie; in 2014 is de algemene reserve met € 300.000 toegenomen. Het is opmerkelijk dat op basis van (ogenschijnlijk) dezelfde informatie in 2013 wél en in 2014 geen weerstandsvermogen berekend kan worden. Dit inzicht wordt wel noodzakelijk geacht.

- De afgelopen jaren heeft gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude de regie gehad over de uitvoering van een tweetal grote projecten. De grootste hiervan was de aanleg van het Station Halfweg-Zwanenburg, waarbij de nadruk voor de gemeente vooral lag op de aanleg van de aanvullende maatregelen bij het station. Hiertoe heeft de gemeente een subsidie ontvangen van € 2,8 miljoen van Stichting Leefomgeving Schiphol. Eind januari 2014 heeft Deloitte een controleverklaring verstrekt bij de financiële verantwoording van dit project ten behoeve van de stichting. Hiermee is het project dus afgesloten. De subsidiegelden zijn als bijdragen derden in mindering gebracht op de geactiveerde investeringen rondom het station. Een soortgelijke situatie geldt voor de aanpassingen inzake de N200, welke door het Rijk wordt gefinancierd. Ook hier geldt dat de ontvangen bijdragen van het Rijk in mindering worden gebracht op de geactiveerde investeringen.
- De accountant heeft verschillende aanbevelingen gedaan op het gebied van interne controle en processen. Uit controlewerkzaamheden zijn hierbij geen bijzonderheden aangetroffen.

5. Oordeel provincie Noord Holland

De toestand van repressief toezicht van de gemeente Haarlemmerliede is in een schrijven van provincie Noord Holland op 2 januari 2015 voortgezet. De provincie beoordeelde de financiële positie van Haarlemmerliede in 2014 als redelijk en dit wordt gehandhaafd.

6. Sociaal domein

De programmabegroting 2016 voor het programma sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening is € 3,970 miljoen. In oktober 2014 is het beleidsplan sociaal domein vastgesteld met daarin de uitgangspunten voor de transitie van de nieuwe taken op 1 januari 2015. Er wordt veel samenwerking gezocht met instellingen, zorgaanbieders en andere gemeenten (Bloemendaal en Heemstede) en IASZ (Intergemeentelijk Afdeling Sociale Zaken). Begrotingsverschillen voor het sociaal domein gemeld in de 7^e begrotingswijziging voor 2015 hebben geen betrekking op de decentralisaties.

7. Programmabegroting 2016

In de jaarrekening 2014 is een voorziening getroffen voor de precariobelasting van € 200.000. Door Liander is aangegeven dat de door hen verstrekte basisgegevens onjuist waren en dit heeft geleid tot een beduidend lagere aanslag in 2014 en eerdere jaren. Daarnaast heeft GKZ (Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid) in 2013 aangegeven dat er een beroep liep tegen de aanslag precariorechten ad € 216.000. Uit de begroting 2016-2020 blijkt dat de gemeente in haar gelijk is gesteld.

In 2013 heeft de gemeente de stille reserves op onroerend goed in beeld gebracht. Deze bedragen ruim € 3 miljoen in positieve zin. Het raadhuis draagt hier € 464.000 nadelig

aan bij en heeft nog een boekwaarde van € 2.267.000. Dit is uiteraard bij samenvoeging van gemeenten een aandachtspunt.

Risico's zijn in beeld gebracht maar niet gewaardeerd. In 2013 bedroegen de risico's € 4.250.000. De grootste risico's zijn uitkeringen rijk € 0,5 miljoen en onderhoud wegen € 0,5 miljoen.

8. Overige aandachtspunten

Recreatieschap Spaarnwoude bevat groot gedeelte grondgebied van de gemeente. Net zoals Haarlemmermeer en Velsen neemt Haarlemmerliede deel aan de gemeenschappelijke regeling Recreatiegebied Spaarnwoude.

Haarlemmerliede en Spaarnwoude neemt deel aan 15 verbonden partijen. In de jaarrekening worden daarbij specifiek de volgende toegelicht; Bank Nederlandse Gemeenten, Eneco energie N.V., Paswerk, Veiligheidsregio Kennemerland, de Meerlanden NV., Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid (GKZ) en Gemeenschappelijke Afdeling Sociale Zaken (GASZ). De paragraaf verbonden partijen in de begroting bevat kerncijfers maar geen verklaringen dan wel financiële of bedrijfskundige risico analyses. Voor de jaren 2016–2020 zullen nog nieuwe beleidsnota's vastgesteld moeten worden door de gemeenteraad. Deze zullen aan de raad ter vaststelling worden aangeboden in het 4e kwartaal 2015 en het 1e halfjaar 2016.

In januari 2016 heeft BMC een rapport uitgebracht dat inzicht geeft in de financiële positie en in het financieel handelen van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Hieronder worden deze aandachtspunten weergegeven:

BMC: *'De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft op dit moment een goede reservepositie. De afgelopen jaren is echter wel incidenteel ingeteerd op de reserves, vanwege grote investeringen in onderhoud van wegen (nog niet afgerond). Het tekort in 2015 vóór bestemming is veroorzaakt door de hogere uitgaven op het programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat. In de begroting 2015 (na wijzigingen) is dan ook een relatief grote onttrekking te zien ten aanzien van bestemmingsreserve wegen (circa € 1.000.000,—). In het wegenbeheerplan 2015-2019 wordt aangegeven dat de totale onderhoudskosten voor de periode 2015-2019 ongeveer € 5,2 miljoen bedragen.'*

'Arcadis concludeert in het Wegenbeheerplan dan ook dat het beschikbare budget van € 215.000,— in de begroting 2015 op jaarbasis ontoereikend is om het geplande onderhoud uit te kunnen voeren. Ultimo 31-12-2014 bedroeg de stand van de reserve Onderhoud wegen en bruggen € 1.209.942,—. Zonder dotaties is deze reserve niet toereikend om de onderhoudskosten te dekken. De benodigde financiële middelen ten behoeve van het uitvoeren van de onderhoudsmaatregelen voor de twaalf wegen in de meerjarenbegroting worden ten laste van deze reserve gebracht. De gemeente Haarlemmerliede heeft geanticipeerd op de conclusies van Arcadis door in de begroting 2016 de dotatie aan de reserve Onderhoud wegen en bruggen te verhogen naar circa € 600.000,—. Daarnaast is circa € 250.000,— opgenomen in de exploitatie voor het onderhoud van wegen in de begroting 2016. In de begroting 2015 was dit € 215.000.

Beheerplan wegen Haarlemmerliede en Spaarnwoude:

'In totaal is 32% van onvoldoende kwaliteit, waarvan 22% achterstallig onderhoud is. Dit percentage is zeer hoog te noemen. Circa de helft (56%) van het beheerareaal is slechts van voldoende kwaliteit'.

Arcadis heeft 3 voorstellen gedaan voor onderhoud van de wegen. Door de gemeente is voor optie 3 gekozen.

Onderdeel in meerjarenplanning en -begroting	Variant 1 Optimaal	Variant 2 Sober	Variant 3 Voorstel Beheer
9 wegen (wegenscan)	€ 2.120.517	€ 496.099	€ 1.647.115
3 wegen (Inlaagpolder, Kerkweg, Noorderweg)	€ 1.022.363	€ 202.126	€ 854.581
Overige wegen (57 stuks)	€ 2.345.928	€ 2.345.928	€ 2.345.928
Totaal 2015-2019	€ 5.488.808	€ 3.044.153	€ 4.847.624

Op basis van bovenstaande gegevens, aangevuld met informatie uit de begroting, oogt de begroting hiermee sluitend. Hierin is het onderhoud voor het bedrag van € 2.345.928,- echter niet opgenomen.

	begroting		consequenties plan	mutatie	reserve	stand reserve
2014						€ 1.209.942,00
2015	€ 215.000	€	206.920	€	-1.000.000	€ 218.022,00
2016	€ 250.000	€	613.622	€	600.000	€ 454.400,00
2017	€ 250.000	€	133.385	€	200.000	€ 771.015,00
2018	€ 250.000	€	601.621	€	200.000	€ 619.394,00
2019	€ 250.000	€	946.148	€	200.000	€ 123.246,00
			€ 2.501.696,00			

BMC: 'Bij het weerstandsvermogen moet ook gekeken worden naar de noodzakelijke investeringen in de komende jaren en de beperkte mogelijkheid om de gemeentelijke belasting te verhogen'.

De mate waarin de afvalstoffenheffing kostendekkend is, is niet in beeld. Het tarief is in het verleden berekend en daarna jaarlijks met 2% geïndexeerd. Op basis hiervan wordt € 732.778,- aan baten gerealiseerd. Ten opzichte van de vergeleken gemeenten is deze heffing met € 340,- relatief hoog (landelijk gemiddelde € 248,50 en Haarlemmermeer € 325,-).

De rioolheffing van de gemeente Haarlemmerliede Spaarnwoude is niet kostendekkend. Exclusief de onttrekking uit de voorziening is de rioolheffing met een last van € 911.416,- voor 82% kostendekkend. De heffing voor een meerpersoonshuishouden is met € 305,- al hoog ten opzichte van buurgemeenten (Haarlemmermeer € 122,16).

In de Haarlemmermeer is er geen sprake van roerende zaak belasting of reclame belasting. Dit levert bij de gemeente Haarlemmerliede tezamen een baat van € 32.000 op.

9. Belastingtarieven

De uitvoering van de belastingen en woz taxaties is door Haarlemmerliede en Spaarnwoude uitbesteed aan Gemeentebelastingen Kennemerland Zuid. Hier zijn ook de gemeenten Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort bij aangesloten.

Over 2015 staat gemeente Haarlemmerliede in de Coelo ranglijst (overzicht van alle gemeenten uitgesplitst naar lokale lastendruk) op de 386^e plaats met een tarief van € 919 voor eenpersoons en € 947 voor meerpersoonshuishoudens. Haarlemmermeer staat op de 195^e plaats met € 642 voor eenpersoons en € 710 voor meerpersoonshuishoudens. Particulieren gaan er in Haarlemmerliede dus aanzienlijk op vooruit bij een overgang naar Haarlemmermeer.

Hier staat tegenover dat ons OZB tarief bij de niet-woningen aanzienlijk hoger is dan in Haarlemmerliede. Haarlemmerliede heeft consequent de laagste OZB van de vergeleken gemeenten. Bedrijven zouden hier dus op achteruit gaan. Rioolheffing bij niet-woningen is het hoogste in Haarlemmerliede ten opzichte van vergeleken gemeenten.

Haarlemmermeer heeft ook in vergelijking met Velsen en Haarlem lage belastingtarieven voor particulieren en hoge OZB niet-woningen. Onderstaand een benchmark met de omliggende gemeenten tarieven woonlasten voor koopwoningen.

Gemeentenaam	Reiniging heffing huurwoning	Riool heffing huurwoning	Gemeentelijke woonlasten huurwoning	Gemiddeld betaalde ozb koopwoningen	Reinigingsheffing koopwoning	Rioolheffing (eigenaren + gebruikers) koopwoning	Gemeentelijke woonlasten
	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro
Amsterdam	320	0	320	146	320	149	615
Haarlem	354	0	354	270	354	157	781
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	333	89	422	318	333	296	947
Haarlemmermeer	323	0	323	267	323	120	710
Velsen	375	65	440	254	375	149	777
Zaanstad	280	280	560	260	280	280	820

10. Conclusie

Op grond van de beoordeelde openbare stukken is de financiële positie van de gemeente Haarlemmerliede solide. Meest opvallend is het achterstallig onderhoud van de wegen waarin komende jaren fors geïnvesteerd moet worden. Een deel van het plan kan niet worden uitgevoerd, omdat daarvoor onvoldoende middelen aanwezig lijken te zijn. Er moet duidelijkheid verschaft worden over de gevolgen hiervan. Andere opvallende punten zijn de hoge belastingtarieven en lage positie op de Coelo ranglijst.

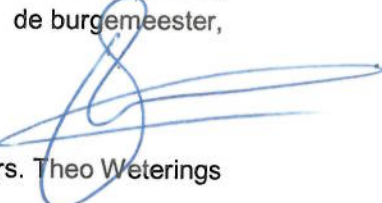
Voor een definitief oordeel is nader onderzoek naar de risico's, garantiestellingen en verbonden partijen noodzakelijk. Ook uit de nog op te stellen beheersplannen openbare ruimte kunnen behoorlijke tegenvallers volgen. Voor een meer uitgebreide analyse zou een 'due diligence' onderzoek uitgevoerd moeten worden in het vervolg van het besluitvormingsproces alvorens eind 2016 een besluit over herindeling aan college en raad kan worden voorgelegd. Dit kan plaatsvinden door een boekenonderzoek in combinatie met nadere verdiepende gesprekken met de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Ons kenmerk X2016.15012
Volgvel 7

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. Carel Brugman

drs. Theo Weterings

